

פרוטוקול מס' 258

מישיבת ועדת הכלכלה
יום ג', כ"א בטבת תשל"ז, 11 בינואר 1977, שעה 13.30*

נ כ ח ו:

חברי הוועדה:
י. הורביץ - היו"ר
ע. הדר (הורביץ)
י. כהן
א. לבנבראון
מ. דרובלס
א. אבטבי

מוזמנים:
י. אדמוני - מנהל המח' להתיישבות,
הסוכנות היהודית

ש. אבני - ראש המינהל לבניה בפריט,
משרד השיכון
ח. צבן - מנהל מינהל התכנון, משרד החקלאות
ז. קריב (קנטור)
ש. קנטור (קנטור)
א. ליטן - משרד האוצר

מזכיר הוועדה:
ד. לב

ר ש מ ה:
מזל כהן

סדר היום: דיון בתכניות ההתיישבות החקלאית.

דיון בתכניות ההתיישבות החקלאית

היו"ר י. הורביץ:

אני פותח את הישיבה.
הישיבה נועדה לשמוע מפי נציגי משרד החקלאות, הסוכנות היהודית, משרד השיכון ומקורות על התכנית החקלאית בהתיישבות החקלאית לשנה הקרובה. אנחנו לא רוצים לדון היום על המדיניות החקלאית והתכנון הכללי, אלא רק בענין הביצוע ולא ננסה לגלוש מעבר לזה.

אני מבקש ממר אדמוני לספר לנו על תכנית ההתיישבות של הסוכנות היהודית.

י. אדמוני:

קשה לדבר על תכנית של המחלקה להתיישבות לשנה הנוכחית או לשנה הבאה, שנת 1977, מכיוון שהתקציבים עדין לא סוכמו סופית והתכניות של המחלקה להתיישבות, כידוע קשורות בתכניות של משרדים אחרים, בעיקר משרד השיכון. הפעילות של המחלקה להתיישבות, במידה רבה קשורה למה שיעשו משרדים אחרים, כי צריכה להיות שלמות אחת בעיקר בהקמת ישובים חדשים.

מכל מקום המחלקה להתיישבות הציעה במהלך השנה הבאה להקים 25 ישובים חדשים מכלל הישובים שהופיעו בתכנית שהוכנה וספרתי לכם עליה בהזדמנות אחרת, תכנית ארבע שנתית אשר כוללת הקמתם של 65 ישובים. התכנית תידון במינהל התכנון. אני מניח שמינהל התכנון יסמוך את ידו עליה כתכנית לזמן הבינוני.

מחורף 1976 ישימה אנחנו מציעים לבצע פעולה מואצת בהקמת ישובים חדשים וכאמור הצענו הקמת 25 ישובים שבכל אחד מהם 40 יחידות משק ומבני ציבור ואלה לא כוללים מספר ישובים שתוכננו בשנים הקודמות ושחלק מהתקציב שלהם נופל על השנה הבאה. את זה מר אבני יפרט את"ב.

5 ישובים צעירים לקדם לצורך

קליטת עולים חדשים ועוד כמה ישובים שבשל בעיות תכנון ובעיות אחרות טרם הוחל בהקמתם ויצטרכו להצטרף לרשימה.

אם התכנית תתבצע, זו תכנית

רבת היקף בקידום ענין ההתיישבות.

כמה ישובים קמו בחמש השנים האחרונות?

מ. דרובלס:

בחמש השנים האחרונות, אני לא יודע. במקרה עשיתי סיכום

י. אדמוני:

של המספר. מאז מלחמת ששת הימים הקימונו אנחנו נמצאים בתהליך הקמה או שיקומו בפועל עד סוף שנת התקציב 1976 112 ישובים, זה כולל ישובים עירוניים. ישנם 6 ישובים עירוניים שכלולים במסגרת של 15 ישובים הנמצאים בתהליך הקמה. בחודש הזה תהיה עליה ל"רמונים" באזור כוכב-השחר. יאכלסו בחודש הבא אפ"ק "קטיף" ויש עוד כמה וכמה תכניות בתהליך עשיה שיבואו לידי מימוש בשנת התקציב הזאת.

היו"ר י. הורביץ:

בוודאי חברים להוטים לדעת
מה נעשה בעבר, אבל לא הייתי

רוצה לעסוק בזה. היינו מעוניינים לשמוע על התכניות שלכם ומידת
התאום של הנוגעים בדבר, אם התכניות תחבצנה או שהן סתם חכניות
ערטילאיות.

י. אדמוני:

הדבר השני שאנחנו מציעים
לבצע בשנה הבאה זה הקמת נקודות

נוספות ביישובים חדשים קיימים, זאת אומרת אותם יישובים שהוקמו מאז
מלחמת יום הכיפורים ובאלה מציעים להקים 680 יחידות משק.

ש. אבני:

זה דיון תקציבי?
אני הבינתי את השאלה של היו"ר

בקשר לתכניות וביצוע ויחיאל מדבר על הצעות שלו.

היו"ר י. הורביץ:

הוא יאמר מה בר-ביצוע.

י. אדמוני:

אנחנו גם מדברים במסגרת
פרוייקט השלמת והרחבת מושבים

על הקמת 500 יחידות נוספות ביישובים ארעיים בגליל.

~~אנחנו היינו רוצים להרחיב את~~

היישובים בנגב ב-150 יחידות וזה במסגרת נסיון להכפלת האוכלוסיה במושבים
בנגב. ספרתי על רעיון קשור באינטנסיפיקציה של יישובים. רוצים להתחיל
ב-3 יישובים, לבדוק איך המודל עובד וללמוד איך ללכת הלאה. עוד 150 יחידות
כולל 40 יחידות במרכז גושי בשריגים באזור ירושלים. היינו רוצים לראות
תוספת יחידות ביישובים אחרים והיינו רוצים לראות תוספת יחידות בכמות
מסוימת, לא גדולה, באזורים אחרים בצפון הארץ, מרכז הארץ ובמקומות
שחסרו יחידות להשלמה היינו רוצים לראות יחידות אלה מושלמות. מדברים
בסך הכל על 100 יחידות.

לתכניות האלה שלנו, בדרך כלל

יש שני יעדים עיקריים: יעד אחד לעבות את ענין ההתיישבות באזורים
שאנחנו רואים חשיבות לעבות אותם כמו ברמת הגולן, הבקעה, באזורים שיש
להם ערך מדיני. יעד שני, לקדם בצורה משמעותית מאד את נושאם. צנא
החקלאי. זאת אומרת, בתכניות שלנו להקמת יישובים חדשים למשל שמים
דגש על פיתוח אזור דרום רצועת עזה, חבל רפיח שבהם הפיתוח שלנו הוא
ליצוא וכך בתוספת היחידות שאנחנו מציעים, אנחנו רוצים למשל לתת
דחיפה גדולה לתוספת יחידות בבקעת הירדן שגם שם יכולים לתת דחיפה
גדולה לענין היצוא החקלאי, ואני רוצה לומר, במאמר מוסגר, בעננה הזאת
היצוא בבקעה היה יוצא מן הכלל. הבקעה מגלה את אותה עוצמה שהיתה בערבה
והיא לא נופלת בטיב התוצרת ובהיקף.

אנחנו מדברים על 240 יחידות

בבקעה ואנחנו מדברים על 160 יחידות ברפיח. ביחד אנחנו מדברים על
כ-400 יחידות ליצוא.

היו"ר י. הורביץ:

מה מייצאים?

י. אדמוני:

בעיקר פלפלים, קצת חציליים.

היו"ר י. הורביץ:

כל היישובים?

י. אדמוני:

כל הישובים, גם מושבים וגם קיבוצים. אנחנו מייצאים עכשו חירס. זו היתה עקשנות של מגדלים, הם גדלו אותו וזה התגלה כ"היט" גדול, המחירים יוצאים מהכלל, 700 דולר לטונה. בפלפל הירוק המחיר הוא 700 דולר פו"ב-לסדנה, האדום מגיע עד 1,000 דולר לטונה. אותו דבר אפשר לומר גם על התחלות יצוא באזור פיתחת רפיח בעיקר של עגבניות. הקטיף נעשה בקומביין לעגבניות שפותח במכון הוולקני. 60% מן התוצרת הלך ליצוא. זה פותח אופקים עצומים בכל העניין של קטיף עגבניות. זה יכול לפתוח פתח עצום ביצור של מוצר שעד עכשו גדל בתממות בהשקעות כספיות גדולות והנה נראה שאפשר להגיע ליצור עצום בשדה פתוח בלי השקעות גדולות וקטיף בקומביין שמונע עבודה שכירה בהיקף גדול.

התכנית הזאת אינה מתואמת סופית

עם המשרדים האחרים. היא לא מתואמת, לא מפני שהם לא יודעים עליה, אלא מפני שהמשרדים האחרים לא רואים את התקציב שלהם כגמור.

י. כהן:

זה עונה למסגרת 700 מליון ל"י שדברת עליהם?

י. אדמוני:

כן ולא. לכל אותן התחלות חדשות בישובים חדשים, כן. לכל הפיתוח, מובן שלא. לדוגמא, אנשי מקורות יודעים את התכנית, מכירים אותה, יודעים מה המגמות שלנו. יש סיכום שקשור בהכנות כל המערכת הזאת, אבל התקציב כפי שנקבע היום למקורות הוא מתצית התקציב הדרוש לביצוע התכנית. לנו לא ברור היום למשל אם זה תקציב סופי של מקורות או שהתקציב למקורות עדיין לא סגור. אנחנו מקווים שתקציב המים לא סגור ואם הוא לא סגור לאותו היקף שמדברים עליו, אני חושב שפחות או יותר ימצא הפתרון לעניין המים לתכנית הזאת.

היו"ר י. הרביץ:

אם לא ימצא, איזו עדיפות אתה נותן?

י. אדמוני:

צטרך לשקול את זה טוב טוב. אני לא יכול לומר, אך צריך לערוך את הכל מחדש. אבל לפי דעתי היצוא צריך להיות ראשון במעלה.

לעניין השיכון, משרד השיכון הגיש הצעות שלו, הן קטנות מההצעות שאנחנו הצענו, אבל מר אבני יפרט את זה יותר טוב ממני. הוא לא רואה עדיין את תקציב השיכון כסגור ומוחלט לכך גם שם עדיין הדברים הם לא כאלה שסגורים סופית כדי שנאמר התכנית לא ריאלית אי-אפשר לבצע אותה. נדמה לי שיש עוד כמה דברים לא ברורים שבהם אפשר לתמוך כדי לעשות את התכנית כריאלית ואני לא אומר את זה סתם, אני יודע שיש מחשבות כאלה, דבורים כאלה ויש מגמה לשאוף להגיע לעניין הזה אם לא בשלמותו על כל פנים בחלקים גדולים של התכנית.

אגב, אם דברתי על עניין המים, אני רוצה לשבח את מקורות. התחלנו לשאוב מהירדן במפעל הראשון, אותו מפעל שדברנו שישאב, כבר שואב. הכשרנו שטח מיוחד למי הירדן כדי לא להרוס שטחים אחרים. שם נלמד איך להתנהג עם המים האלה, לא מפזרים על כל השטח.

י. אדמוני: בענין ההתיישבות - אם התכנית תתממש והיום אני לא רואה סיבה שלא תתממש, נדמה לי שאנחנו נותנים תשובה באותם מקומות שיש חשיבות מדינית ונניתנה תשובה חשובה לענין היצוא. היתה לי שיחה עם שר האוצר והוא החליט מהנושא הזה. היתה הודעה מצידו כי בכל מה שקשור בביצוע לקראת יצוא הוא מוכן לתת תמיכה מלאה. אם אתן דוגמאות לענין היצוא, בשנה שעברה יצאנו מהבקעה 800 טון. השנה מייצאים מינימום 3,500 טון, בשנה הבאה יש תכנית מוסכמת עם משרד החקלאות על 8,000 טון. רק מהבקעה בשנה הבאה נקבל 8 מליון דולר. אלה דברים משמעותיים מאד.

לכן אני לא רואה כל סיבה למה לא נחשוב את התכנית הזאת כתכנית ריאלית. אני מקווה שיימצא לה פתרון גם בתקציב המים, שיכון ובתקציבים אחרים, כי הקמת ישובים חדשים קשורה בחשמל, כבישים, תקשורת ויש כמה וכמה מרכיבים הקשורים לענין זה. תקציב השיכון ותקציב לפיתוח מפעלי המים אלה שני המרכיבים החשובים ביותר במערכת הזאת אם היא יכולה להתקיים או לא. לגבי אזור כמו הבקעה נעשתה פעולה גדולה בענין המים כבר השנה. המפעל הזה של שאיבה מהירדן מוסיף כמנייות לא מבוטלות של מים. למשל לגבי חוספת יחידות בבקעה הייתי הולך בלי שום היסוס למלא כל התכנית כולה על סמך פעולות שכבר נעשו, כי כל מה שנעשה נותן פתרון למה שצריך לעשות בשנה הבאה. אותו הדבר באזור פיתחת רביח. לכן, מבחינתנו אין מניעה לבצע בשלמותה את התכנית עד השנה הבאה. אנחנו מציעים להוסיף באזור ההוא 13 ישובים נוספים ממה שתכננו עד היום. יש לנו הסכם עם מרכז התכנון על הקצאת 20 מליון קובימים לאזור ההוא ודינונים על תכנון הולכת המים הנוספים לאזור.

היו"ר י. הורביץ: האם הדבר מתבצע לפי התכנית או שהדבר מקבל חנופה נוספת לאחר התוצאות שאתה מספר עליהם?

י. אדמוני: לפי התכנית שלנו זה מקבל חנופה נוספת.

אנחנו לא רואים סיבה מדוע לא תהיה היענות לענין הזה. נמצאים פה השיתפים האחרים ואלה יתנו את ההערכות שלהם.

ע. הדר (הורביץ): אמרת שמתכננים להוסיף 25 ישובים - כמה מוסיפים בבקעה?

י. אדמוני: ברמת הגולן 188 יחידות; בבקעת הירדן 242 יחידות; בחבל רביח 160 יחידות; בערבה 90 יחידות. ברמת הגולן היחידות מיועדות פחות ליצוא, אם כי גם שם נמצאים בתהליך של דחיפה נוספת לגבי אבוקדו. אנחנו עכשו העלינו את "גמלא" שנמצאת בסביבות רמות. התכנית המשקית של "גמלא" מבוססת במידה רבה על אבוקדו. לא רחוק מ"גמלא" יש שטחי אבוקדו של רמת מגשימים וקשת ואני רואה את כל המורדות כשטחים המיועדים לגידול אבוקדו.

מר צבן: משקי עפולה מתחילים לדבר על שטחי מרעה.

היו"ר י. הורביץ: מר צבן נכנס במאוחר, היה איזה קצר לא מובן.

אני מתנצל בשם משרד החקלאות.

מר צבן:

אנחנו מבקשים מכס לא להציג
תכניות מרחיקות לכת, לא

היו"ר י. הורביץ:

תכניות חומש אלא בפני מה עומדים בשנה הקרובה. קראנו לנוגעים בדבר
כדי לוודא אם כולם מתואמים ביניהם ואם לא אולי אנחנו נוכל לתרום
משהו בענין זה. אנחנו רואים את הבעיות שהציג בפנינו מר אדמוני,
בעיות יצוא ובעיות החייבות כבעיות ראשוניות לא רק מבחינה מדינית
אלא פשוט ענין של דולרים.

מר צבן:

הגזרות העיקריות שצריך ליישב
אלה האיזורים המיועדים ליצוא.

45% מהבעיות החקלאיות אלה בעלי החיים. יש בעיה של יצור גבינות
ובעיקר לבשר ששם אפשר לקדם את זה.

ע. הדר (הורביץ):

יש בעיה בחלב צאן?

מר צבן:

יש בעיה בחלב צאן. שינינו את
היחסים בסובסידיות. ברגע שאתה

משנה את זה ויש ביקוש לגבינת צאן, אפשר לשווק. גבינת צאן ביחסים
לא רעים. הבעיה לא גדולה כי נמצאים בתהליך שהצאן יוצא ממקסים ונמצאים
באותו מספר ראשי צאן. אני חושב שבשטחי מרעה וקצת גורמי יצור נסחר
עם ההתיישבות בערי הגליל ובמקומות אחרים שמופיעים בתכנית. קוץ מזה
אין לדבר על בעלי חיים.

מה שנשאר זה גידולים צמחיים
שפירושם מים ואז מדברים

על יצוא. במסגרת זו אנחנו מפעילים צוות יסודי שעוסק בתכנון המפעל
הדרומי. יש צוות שעוסק בנושא של אפשרות לשווק עגבניות, פרחים,
פלפל ותירס. אני חייב לומר, שיש בסיס לדאגה אבל יחד עם זאת
נדמה לנו שאנחנו הולכים על דבר די בטוח, ולכן משרד החקלאות שם
את מירב התקציבים לפיתוח גידולי יצוא. למזלנו גידולי יצוא
והתיישבות הולכים ביחד. בנושא זה, כל מה שיחיאל סיפר, כמעט בא
לתכנון.

א. ליטן:

ליצוא, התקציב הוא 430 מליון ל"י
ויחד עם המחלקה להתיישבות

ועם גורמים אחרים יגיע התקציב לכ-מיליארד ל"י.

כולל פרמיות?

היו"ר י. הורביץ:

רק פיתוח.

א. לויטן:

תקציבי פיתוח לבעלי חיים
אין לנו שום דבר. התקציבים

מר צבן:

הם בעיקר אג. לגידולי יצוא. ב. אותם איזורים כמו לכיש, נגב, גלבוע
בית שאן ובמקומות שאפשר להרחיב על אותה כמות מים את הגידולים.

אני חייב לומר שאני רואה

מיגבלה חמורה בתקציב המים. משרד החקלאות עושה כמיטב יכולתו להגיע
להסכם עם האוצר שלא תיפול שורה אחת או אגורה אחת מהתקציב שדרוש
לפיתוח ההתיישבות ואם אני לא טועה זה נע בין 90 ל-100 מליון לירות.

י. אדמוני:

תקציב מקורות מחולק לכמה מרכיבים עיקריים, בתוך זה יש תקציב מיוחד שהוא מיועד לנושא ההתיישבות. ההצהרה של מר צבן התייחסה לאותו נושא בתקציב מקורות.

מר קריב:

בשנה הנוכחית אנחנו מבצעים פעילות בהתיישבות החדשה בסכומים של כ-100 מליון לירות במחירים ממוצעים של שנת 1976/77.

י. כהן:

בפיתוח הנושא?

מר קריב:

כן. נעשתה תוך השנה פעולה גדולה ונאספו כ-30 מליון לירות בבקעה ובערבה ממקורות שונים ואנחנו נבצע את כל התכניות, זה על-מנת להסדיר את מה שדרוש בשנת 1977/78.

דומני שיש פה איזו שהיא אי-הבנה שאנחנו נצטרך לברר אותה בינינו בקשר לתכנית שיחיה גולל אותה עכשו שהיא לפי דעתנו במסגרת תכנית ארבע-שנתית. דרושים במחירים של היום כ-150 מליון לירות ויש זברים שאתה לא תעשה אותם, אתה תחלק אותם באופן יחסי. מכיוון שאם ההתיישבות צריכה להיות גושית, את המצרכת הראשית תרצה לעשות בבת אחת ולא לחלק אותה לארבע שנים, כך שהערכה הזאת היא מינימלית.

היו"ר י. הורביץ:

אתם עומדים בפני השקעות של 100 מליון לירות בערך?

מר קריב:

התייחסתי למה שאמר יחיאל. עכשו אני אומר: בשביל להשלים את הפעולות האלה שהם בתכנית שלנו בעלי מיגוון, כמו ברמת הגולן אנחנו רוצים לגמור את המפעל באזור "בירת-רם", בדרום רמת הגולן צריך לחזק את השאיבה מהכנרת, בבקעה אנחנו צריכים לעשות קידוחים נוספים להתיישבות הקיימת...

היו"ר י. הורביץ:

אתה מציע לפרוש כנפיים ולשתף אותנו במרוץ לשנים

הבאות. הוא התרכז בעיקר רק לגבי שנה אחת. אתה מדבר על ארבע השנים הבאות.

מר קריב:

אני מדבר על שנת 1977/78.

י. אדמוני:

מקור אי-ההבנה הוא בכך: חלק ממפעלי המים הם צריכים להביא

בחשבון מבחינת חכנון וביצוע שלהם לפעמים יותר ממה שמוצע. כי אם הוא קיבל מאתנו תכנית לארבע שנים והוא יודע שבשנה הבאה רוצים להעלות שני ישובים ובתכנית ארבע-שנתית יש חמישה ישובים, הוא צריך לתכנן את הקו בקוטר המלא.

מר קריב:

בלי התכנית שיחיה פרט אותה, אנחנו זקוקים, בשביל להשלים

תכניות בהתיישבות החדשה קרוב ל-100 מליון לירות. אמרתי לכם כבר, שברמת הגולן תכניות מתמשכות, בבקעה אנחנו צריכים לבצע קדיחות נוספות. אחרי זה ישנו השלב הנוסף, באותו מפעל גלגל שיחיה דיבר עליו, ישנו מפעל נוסף גם כן שאיבה מהירדן. ישנו פיתוח מפעל המים למצפה שלם. ברצועה אנחנו צריכים לעשות קידוחים נוספים כדי להכפיל הפקת מים לישובים קיימים. כנ"ל צריך לעשות בערבה.

מר קריב:
אנחנו הצענו את התקציב לפני מספר חדשים ובשביל להשלים פעולות אלה אנחנו זקוקים לכ-100 מליון לירות. יכול להיות שחלק מן המים האלה ישמשו בסיס לאותם 25 ישובים שיחילאל דיבר עליהם. אבל אני אומר, אלמלא התכנית הזאת, גם כן היינו צריכים כ-100 מליון לירות.

ע. הדר (הורביץ):
בשביל התכנית של יחיאל, כמה חוספת אתה צריך?

מר קריב:
על מנת להיות זהיר, לפי דעתי, צריך ללכת ישוב ישוב, לראות ולבדוק את זה, אנחנו צריכים לא פחות מ-100 מליון לירות.

י. כהן:
לא בדקתם את זה?

מר קריב:
מסרנו את העניין לתכנון. בלי תכנון אתה לא יכול לבדוק. אתה צריך לבדוק מאין מקורות המים. החלטנו בעניין התקציב, אנחנו מוסרים את זה לתכנון על מנת להיות מוכנים בעיקר בכל מה שקשור לשנת 1977.

ע. הדר (הורביץ):
100 מליון לירות הנוספים והקודמים, כמה חוספת של קוב מים

יתנו?

מר קריב:
קשה לי לומר.

י. אדמוני:
אומר איזה מספר אם אתה מרשה לי. אנחנו רוצים להגיע ליצור של 93 מליון קוב מים נוספים במשך ארבע שנים. אם רוצים להיות נאמנים לתכנית הזאת צריך להגיע ליצור מים בשנה הבאה בין 30 ל-40 מליון קוב מים.

ע. הדר (הורביץ):
אתה אומר שאם יענו לרצונך תוכל לנצל 30 מליון קוב מים וזה

יכול להיות 40-50 מליון דולר?

י. אדמוני:
אני חושב שזה מספר נכון.

מר קריב:
אנחנו תקנו את המספר הזה של 93 מליון קוב וירדנו מהמספר הזה.

י. אדמוני:
התכנית שלנו מדברת על התכניות הנוספות.

מר קריב:
20-25 מליון קוב מים לשנה וזה להתיישבות החדשה בלבד. גם לפי הגירסה שלי, ואנחנו מתואמים, אנחנו יושבים מדי חודש בחודש ומתאמים את עצמנו, אם יועמדו לרשותנו האמצעים כמו שמר צבן אומר, שלא תיפול שעה מהצרכים של התכנית הזאת, יש לנו כל הכלים והאנשים על-מנת לבצע את התכנית הזאת במשך השנה הבאה.

אנחנו דואגים עכשו לתכנון. מבחינת מכוונות הקידוח בדקנו את עצמנו. אנחנו נמצאים עכשו בחודש ינואר וכמובן שהתקציב עדין מעורפל מאד, על כן אני לא רוצה לנקוב במספר שאני יודע, כי יכול להיות שהוא השתנה.

מה שאתה יודע, זה חסר?

היו"ר י. הרביץ:

מה שאני יודע זה חסר מאד.

מר קריב:

גם לאחר הצהרתו של מר צבן?

היו"ר י. הרביץ:

בתוך 290 מליון לירות הופיע

מר קריב:

מספר לגבי ההתיישבות החדשה

שאני לא רוצה להזכיר אותו. יחיאל מסר מה משרד האוצר הודיע בקשר לתקציב המיועד ליצוא. קשה לומר שיש לזה ביטוי בתוך התקציב המוצע.

300 מליון לירות הוקצב לכם?

ע. הדר (הרביץ):

משרד החקלאות וגורמים הנוגעים

מר צבן:

בדבר הגישו תקציב של 455 מליון ל

כולל 100 מליון לירות למפעלים שסוכמו. בהצעת האוצר מופיעים 290 מליון לירות. הפער בין 290 מליון לירות ל-455 מליון לירות הוא בויכוחים, כאשר אני מניח שאנחנו נהיה מעבר ל-400 מליון לירות ואז אפשר לעמוד ב-100 מליון לירות.

הסוכנות אומרת שהיא מצידה

היו"ר י. הרביץ:

יכולה ורוצה לבצע את התכניות אם

כמובן המאסף המים, השיכון והחשמל ירוצו אחריה. התכנית שלה אם היא לא תיעצר היא כזאת וכזאת ובשביל זה, עד כמה שאני מביין ישנו חשש שיאשרו שני שלישי לתכנית מעשית. לעתיד, הנעלם יותר גדול. מכיוון שוועדת הכלכלה לא עוסקת בכותרות, היא רוצה לעסוק בעניין המשק, ואין כאן מישהו פחות מסור משר האוצר, אני רוצה לחדד את הדבר ולומר, אם יתברר שהסוכנות בונה את הישובים, את ההשקעה העיקרית היא עושה וישנה סכנה שה"סוסה לא תרוץ בגלל האוכף", אני רוצה להבין איפה קושרים את הזנבות או שזה לא ניתן בכלל ואז לא כדאי לרוץ?

בדרך כלל זה לא קורה. אני אומר

מר קריב:

את זה מנסיון. הישובים החדשים

שקמים, המים מגיעים אליהם, החשמל וגם הדואר. ישנן בעיות קטנות.

אני רוצה קודם כל להעיר שתי

ש. אבני:

הערות: משיד השיכון אינו מאסף

בתחום הקמת ישובים חדשים.

אני מוכן לשנות את המינוח.

היו"ר י. הרביץ:

זה לא עניין של סימנטיקה.

ש. אבני:

א. עיקר ההשקעה היא בחשתית

ובכניה. ב' בתחום התכנון המוקדם, אנחנו מתואמים עם מחלקת ההתיישבות. כל הצעה שמובאת בפורום מסוים ומוצאת לתכנון, אנחנו שוחפים לחכנית.

לגבי פעילות - אני לא

במצב מאושר כמו יחיאל. אנחנו בפעולה אופרטיבית פועלים רק לאחר החלטת ממשלה על הקמת ישוב מסוים או קבוצת ישובים.

גם הוא לא יקים ישוב ללא

ע. הדר (הרביץ):

החלטת הממשלה.

ש. אבני:

כמובן בגבולות אפשרויות התקציב, ואם מדובר על התיישבות חדשה, אתן כאן נחונים. במוצע מאז מלחמת ששת הימים הוקמו 10 ישובים בשנה, כמובן שלא תמיד זה מגיע לביצוע באותה שנה. לפעמים בגלל בעיות מקומיות של תכנון, גולש גם לשנה הבאה, חוץ מהמימון שלא מוציאים בשנה אחת את כל ההוצאות.

בשנת 1976 בתקציב המקורי היו 7 ישובים חדשים, חוץ ממימון של בנית ישובים חדשים שתוקצבו במסגרת שנת 1975. באמצע השנה אושרה תכנית נוספת של ישובים לעולים אשר לצורך זה אנחנו מחייבים בסכום של 125 מליון לירות מתוך ידיעה שהמימון יבוא במסגרת 1977.

התקציב עדין לא סופי לפרטיו, אבל אני יודע מה שצפוי כאפשרות במסגרת הידברות לאחר קיצוץ בתקציב השיכון.

אנחנו מביאים בחשבון 10 ישובים חדשים, בתנאי שעליהם יוחלט. לחלק אין עדין החלטות וזה יבוא לדיון במסגרת ועדת שרים לענייני התיישבות. ועוד מימון של 6 ישובים שהתחלנו השנה. זאת אומרת 16 ישובים חדשים מכחינת התקציב אנחנו מביאים בחשבון בשנה הבאה.

באשר לפיתוח ישובים חדשים קיימים - השנה הפעלנו 500 יחידות ולמרות קיצוץ ריאלי בתקציב השיכון, אנחנו כוללים בשנה הבאה 500 יחידות.

י. כהן: כולל הכל חוץ מישובים חדשים?

י. אדמוני: זה בהשוואה ל-680 שלנו.

ש. אבני: אני מדבר על ישובים חדשים קיימים, קרי ישובים שבוצעו אחרי מלחמת ששת הימים. גם אנחנו סבורים שיש לתת עדיפות גבוהה לישובים בבקעה, בערבה ובפיתחת רפיה.

אשר למושבים בכלל, זה הגליל והנגב אני מחלק לשניים: ~~הנגב~~ ראשון, לפחות חלק מהמספרים שדיבר יחיאל על הגדלת ישובים, ידוע לי שיש דיון על הגדלה בתכנון משקי בישובי הגליל במשרד התקלאות. אני מניח ששר התקלאות יביא את זה לדיון בוועדת שרים לענייני כלכלה כדי שהתכנית הרשמית תחייב את כל משרד הממשלה. אנחנו לזה לא ערוכים כי אין תכנית מושלמת. לעניות דעתי, גם אם יוחלט וינתן תקציב זה יארוך מספר חדשים ניכר כי אין לישובים האלה תכנון מוכן. מה שהתכנית מביאה בחשבון, זה השלמת חלקות ריקות במושבים ובתוך זה הגדלת ישובים. לכל המטרות האלה אנחנו מביאים בחשבון 1,000 יחידות דיור וזה ישלים את ישובי הגליל מלא, את מטה יהודה, בתוך זה בנגב אני צופה כ-400 יחידות, אבל לא מעבר לתכנון המשקי המאושר היום. נוסף לזה אנחנו מביאים בחשבון בהצעת התקציב עוד 100 יחידות לגליל התחתון.

היו"ר י. הרביץ: מר ליטן, איך אתם רואים את התמונה הכללית?

לא הכנתי את עצמי כי לא ידעתי על מה הדיון היום.

א. ליטן:

התכנית שמסר עליה יחיאל רק עכשו אנחנו שומעים עליה. רצייתי רק לומר דבר אחד לגבי היצוא החקלאי. משרד האוצר נותן עדיפות גדולה לענין הזה ואני מאמין שהשנה לא יחסר כסף בשביל כל הפיתוח החקלאי. המיגבלה תהיה יכולת וכדאיות ולא מיגבלה תקציבית.

כולל יצור מים?

י. אדמוני:

בעשר הדקות האחרונות החברר שיש בעיות בענין המים. מה

ע. הדר (הורביץ):

שהצרת זה מחייב אותך?

לגבי מים, קודם כל זה לא טיפול ישיר שלי. היתה לאוצר הצהרה

א. ליטן:

שהיא משמעותית, שלא יחסר תקציב לנושאים המיועדים ליצוא. אבל ההצהרה מלווה בהתחייבות לתשלום עלות המים, שקוב מים לדולר יצוא ווכל להיות מסובסד בכמה לירות נוספות מתקציב המדינה. ההצעה הזאת נשארה באמצע ובשלב זה יש הצעה שדומה בגודלה להצעה של השנה שעברה ואני מתפלא לשמוע שבתוך ההצעה הזאת כלול סכום שהוא חצי ממה שהיה לנושא ההתיישבות החדשה. בשנה שעברה מתוך 270 מליון ל"י לתקציב פיתוח מקורות המים הוקדש כ-100 מליון לירות להתיישבות החדשה ועכשו מתוך 300 מליון לירות כלול חלק יחסי דומה לשנה שעברה. אני מתפלא על מה שהכריזו החברים בענין המים.

יש לי מספר שאלות, אבל לפני שאתחיל בשאלות אני חייב להעיר

מ. דרובלס:

הערה אחת או שתיים. לפי פרטים שקבלנו, הוקמו מאז מלחמת ששת הימים 112 ישובים, בממוצע 10 ישובים בשנה. לעומת זה שמענו בדברי הפתיחה של יחיאל כי לשנה הבאה מתוכננים 25 ישובים.

נוסף למה שמשרד השיכון הקים ב-1976, המחלקה להתיישבות הקימה

י. אדמוני:

מאמצעיה ובחוספת אמצעים שקבלה מהתנועות המיישבות עוד 9 ישובים שהם במבנים זמניים. זה לא ישובי קבע, אלא מה שאנחנו קוראים "מוקדים ראשוניים של ישובים".

בכמה מתבטאת תרומת התנועות?

היו"ר י. הורביץ:

בכ-30 מליון לירות.

י. אדמוני:

שמענו מפי מנכ"ל המחלקה להתיישבות על תכנית של 25 ישובים

מ. דרובלס:

לעומת 10 ישובים. בממוצע לשנה שעד עכשו הוקמו. היות ועומדים מספר חדשים לפני הבחירות, אני כל יום שומע הודעות אחרות לגבי תכניות ההתיישבות וכבר אני מבולבל מכל ההודעות האלה. אנחנו שומעים ממנכ"ל המחלקה להתיישבות כי בשיחתו עם שר האוצר הוא מצא שיש לשל האוצר סימפטיה לנושא היצוא. עכשו הודיע נציג האוצר כי בנוגע להתיישבות החדשה לא תהיינה בעיות כספיות.

למטרת יצוא.

היו"ר י. הורביץ:

מ. דרובלס:

המצב הכללי נראה כאילו הוא ורוד

וטוב. אם כל כך טוב, למה

זה קצת רע?! אם ניקח את הישובים החדשים באזור הבקעה, בכל ישוב ישנם כ-30-25 משפחות ואין היום קיום ליוחר משפחות בישובים האלה. ישוב שיש בו 25 משפחות צריך לתת לו שירותים באותה מידה כמו לישובים גדולים וברוב הישובים האלה אין עוד חשמל והם צריכים להחזיק גנרטור. ההוצאה בעד הפעלת גנרטור ל-25 משפחות או ל-100 משפחות היא אותה הוצאה. אותו דבר לגבי כל יתר השירותים.

אנחנו צריכים לשים את הדגש

על הגדלת היחידה המינימלית בישובים אלה, שתהיינה לפחות 50 יחידות בכל ישוב, כי אם לא כך הישוב לא יוכל לתפקד. כדי להגיע ל-50 יחידות בישוב צריך אמצעי ייצור.

אני בעד להקים ישובים חדשים.

אם כל ההצהרה של משרד האוצר, אני לא חושב שהוא עד כה מתייחס מספיק לענין הזה ויש להקציב את כל המשאבים האלה כי הכסף להתיישבות החדשה זה בטחון והרבה יותר כדאי להשקיע בחינוך אדם מאשר להשקיע בבטחון בצורות אחרות. אם ניקח את בקעת הירדן, ואני לא רוצה לומר כמה נקודות התיישבות יש בבקעה, נוכל לראות שלאורך 125 ק"מ, על יותר מ-1 ק"מ יש נפש אחת והמספרים מדברים בעד עצמם. אם רוצים לדבר על הבקעה כהגנה מרחבית, אם נשליש את מספר האוכלוסייה שם נוכל להוריד עול מסויים מבחינה בטחונית ולהביא את הישובים האלה לכדאיות.

אני יודע מה היא המסגרת

התקציבית לשנה הבאה. אני לא שבע רצון ממסגרת זו, כי באופן ממשי אין שום הגדלה, ואל נשכח שיש לנו גורם נוסף שהוא שותף די רציני והוא האינפלציה.

נכון שהתנועות לקחו על עצמם

לעזור בהקמת ישובים חדשים, אבל בסופו של דבר זה יפול על עם ישראל, כי אין קופה אחרת שממנה אפשר לקחת, ופה אני שואל, איך הזרמים יכולים לשאת את זה?

כאשר היינו בסיור בבקעת הירדן,

הובעה משאלה ע"י חברי ועדת הכלכלה לאחד את הבקעה לחבל אחד מפני שהגידולים זהים וההדרכה היא אותה הדרכה. הייתי רוצה לדעת מה התשובה בענין זה?

ומפה הייתי עובר לענין אמצעי

ייצור ומכסות לישובים החדשים. בזמן האחרון שמענו וקראנו בעתונים שמבקר המדינה פרסם דו"ח בקשר למועצת הלול. אם נסתכל על המפה של רמת הגולן נראה שיש גוש צפוף מאד בדרום וגוש פחות צפוף בצפון. אם נסתכל על מרכז רמת הגולן נוכל לראות ששם ריק לחלוטין. לא צריך להיות גנרל גדול כדי לדעת מה זה אומר מבחינה כלכלית. בזמנו הייתה תכנית להקים במרכז מטעים. כל מה שמציעים לישובים האלה זה אולי יחידת מטע דאולי מרעה ולא יותר. פה אני שואל את מרכז התכנון של משרד החקלאות, מדוע לא יכולים לקחת מאותם אמצעי ייצור כמו ביצים ובשר שמשלמים סובסידיות רציניות ולומר, אם רוצים ליישב את רמת הגולן, ובשבילנו זה בטחון, אנחנו ניקח מאותן מכסות ייצור שישנן ונניח אותן לאזור כזה שאין אפשרות לגדל משהו אחר.

היו"ר י. הורביץ:

נושא מדיניות החקלאית נועד לזמן אחר ולנושא זה נזמין את

שר החקלאות. בואו נעסוק בתכנית האופרטיבית לשנה הקרובה ונתייחס אליהן.

מ. דרובלס:

בקשר לשיכון אני רוצה להעיר
הערה אחת. מערד השיכון

אימץ נוהג כזה, בך ממשיך, רשאי לבנות את ביתו, אם הוא עומד
בקריטריונים, בחצר של האבא. איזו אידאולוגיה זו?! לפי מה נוהג
משרד השיכון כך? אם באה תנועה ואומרת זה מפריע לי, על סמך מה
פועל משרד השיכון שהבן חייב לבנות דווקא בחצר אביו?

אני מביין שלא נוכל לסכם היום
את הדיון על המדיניות הכלכלית. שמענו את המחלקה להתיישבות בסוכנות
היהודית, את משרד החקלאות וגורמים אחרים. הייתי מציע שלישיבה הבאה
נזמין את שר החקלאות ושר האוצר על מנת לשמוע מהם ישירות על כל
אותן תכניות שסיפרו כאן.

י. כהן:

נדמה לי שהתכנית אשר יחיל
פירט לפנינו היא תכנית טובה,

אבל נדמה לי שיש בה כמה פרצות מבחינת היכולת של עם ישראל. הדושם
שלי שאנחנו מדברים יותר על תכניות ומפגרים בביצוע. לפי מה
ששמענו משלושת הגורמים יש פער בין התכנית לבין ההיערכות של
הזרועות לביצוע. בעוד ארבעה חדשים התקציב צריך להיות סגור. איך
זה קורה שעדיין הגורמים הנוגעים בדבר לא יודעים איפה הם נמצאים
מבחינת המשאבים שעומדים לרשותם?

למשרד השיכון יש לי שתי שאלות:

נמסר לנו בישיבה הקודמת שכאילו תכננו 7 ישובים שתוקצבו ע"י המחלקה
להתיישבות ותוקצבו ע"י עם ישראל ומפני שהמחלקה לבניה כפרית לא נערכה
לביצוע, הישובים לא הוקמו. מה קרה פה?

ש. אבני:

זה לא אמת.

י. כהן:

גם לתכנית הכוללת, אני מביין
שמשרד השיכון לא נעדר ל-25

ישובים אלא רק ל-10 ישובים. האם המיגבלה היא תקציב שמשרד האוצר
מקציב למשרד השיכון ואז זה לא תואם את התכנית של המחלקה להתיישבות?
יש פה פער לפחות של 50%.

שאלה למינהל התכנון - אני מביין

שלקראת יום חמישי אתם מביאים תכנית כוללת לגבי ישובים חדשים והרחבת
ישובים קיימים. גונבה לי שמועה שאחס מדברים על תוספת מכסות של
כ-60 מליון ביצים ותוספת מכסות לחלב לקיבוצים. האם באמת המינהל
מתכוון לעשות את זה? איך קורה שבשנה זו שיש עודפים בביצים ושומן,
המינהל מתכוון להביא הצעה שהיא מסבכת את החקלאים?

האם לא חשבתם במסגרת של השנה

הבאה לקבוע מיכסת גג ליחיד ביישוב והאם לא צריך לקבוע שמשק המבקש
אשראי זול כדי להקים מפעל תעשייתי יותנה בזה שייותר על מיכסות שהוא
השתמש בהן בעבר?

א. אבטבי:

ליחיאל, הזכרת נושא קידומים.

לא הייתי שלם עם זה. ברגע שאתה

צריך לתת 10 מליון לירות והחנועות 20 מליון לירות, קצתם מחבלים
מסויימים. אני מציע לא לעשות את זה.

בקשר לפיתוח קומביין לעגבניות -

אנחנו, במועצה האזורית אז"ר, פתחנו קומביין יוצא מן הכלל. הוא מתאים
מאד למה שאתם מדברים.

א. אבטבי: למר צבן, בקשר לתקציבי פיתוח - לדעתי המאמץ העיקרי צריך להיות פיתוח מקורות המים. זה הבסיס, בלעדיו כולנו יכולים רק לדבר. לפי דעתי יש הרבה נקודות תורפה במקורות. לכן אני מציע, כל העדפה שנותנים צריכה להיות בפיתוח מקורות מים.

בקשר למשרד השיכון - האם התקציב לשנה הבאה הוא יהיה בסדר גודל של השנה? כמה תוספת תהיה לכם להתיישבות הכללית במסגרת המינהל?

ואחרון, אולי ננהג במקרים כאלה שיהיה לפנינו תכנית מול ביצוע. כאשר יש דבר כזה, יש מעקב וכך אתה יודע איפה התקלה.

ע. הדר (הורביץ): אנחנו זמנו את הישיבה הזאת בעצם ביוזמת יחיאל שבאה בפורום החקלאי. אני מייחס חשיבות לעניין משתי סיבות: 1. אני חושב שתוך שנה או חצי שנה בקעת הירדן תעלה על השולחן ואז מידת האחזותנו בשטחים האלה היא תהיה קלף במיקוח ובסיוור שערכנו לא החרשמנו שאחזתנו רצינית ועל כן אני רואה את זה מאד דחוק.

2. אם מה שנאמר כאן, שיהודים עומדים בתור להתיישב, נאפשר לייצא ואומרים שחטר 100 מליון לירות, זה לא מסתדר וזה הנושא של הדיון הזה. אם נציג האוצר אומר שלמטרות יצוא אין מיגבלה כמפית, אז צריך לבדוק את התכנית של מקורות. זה לא יתכן שהכל יסתדר ורק לא יהיה מים.

אותו דבר נכון גם לגבי משרד השיכון. לא בא בחשבון שתכנית לא תתבצע כי למשרד השיכון חסרו האמצעים. עומדות היום דירות ריקות בעיירות הפיתוח ובמרכז. הממשלה תפדה אותן כדי להקל על חברות הבניה. מצד אחד אתה אומר שאינך יכול לבנות בבקעת הירדן ובפיתחת רפיה מפני שאתה בונה במקומות אחרים, מצד שני אתה לוקח כמה מליונים כדי למנוע פשיטת רגל. אני לא מבין את זה, וזה לא מקובל עלי.

המפתח לכושרה של המחלקה להתיישבות ומשרד החקלאות הוא בהעמדת אמצעי ייצור. היתר צריך לסייע ולהשלים. לבעיית התכנון, אני שומע בחרדה על אבסורדים שנוצרים אצלנו, דורקים 150 מליון ביצים, ואני מבין את הבעיה שמשפחות צריכות להתפרנס. אם מדינת ישראל רוצה ליישב את ההר באזור ירושלים, בבקשה. אבל מדינת ישראל תסבסד את זה 3-4 שנים עד שתמצא צמחיה אחרת.

היו"ר י. הורביץ: בואו נתייחס לתכנית הנוכחית ולא נעסוק עכשו ברוויזיה של התכנון החקלאי שעוד נדון בה. אני מבין שהסיבה האמיתית והחשובה שועדת הכלכלה יכולה להמליץ ולדחוף זה בגלל העובדה שנתמזל המזל והתכנית הזאת ותכנית היצוא הולכות במשולב. אם אומרים: בואו ניישב מטעמים מדיניים, בסדר! אם ישנה תשובה לגידולים חקלאיים לשם יצוא, צריך לעשות מאמץ עליון. לפי דעתי התיישבות לשם יצוא זה דבר עדיף על כל דבר אחר, ובזה אני רוצה לקרוא למשרדי הממשלה: האוצר, חקלאות שיכון וחב' מקורות, לתת עדיפות עליונה לביצוע התכנית. אם זה נכון שהתוצאות מצביעות על עתיד מצויין לגידולים האלה, יש לתת לזה עדיפות מכסימלית.

היו"ר י. הורביץ:
ועדת הכלכלה צריכה לומר,
שיש להקציב את הסכומים
הדרושים כדי לבצע את התכנית שעליה הצביעה המחלקה להתיישבות
ולקרוא למשרדי הממשלה לתת כחף באופן דחוף ביותר.

ש. אבני:
אני מראש מבקש מיו"ר הוועדה
שלא יתקבל הרושם שיש ציונים

פחות טובים ויותר טובים.

דבר שני, אם חה"כ דרובלס מסכים,
אני לא אענה היום על שאלתו

אלא בהזדמנות אחרת.

תכנית ל-6 ישובי עולים אושרה לאמצע
השנה. יעל בערבה שהוא כמעט גמור; קטיף שהיו בירורים לגבי
מיקום ודק לאחרונה אושר לעשות עבודת הכשרה; תלמי יוסף, שכמה
נמצאים בשטח או שיהיו שם בימים אלה; פריאל בפיתחת רפיח, טרם
נערכה תכנית; שגב, לא הועברה תכנית. כל מי שמסר אינפורמציה
אחרת, אני לא אחראי לכך.

י. אדמוני:
תבדוק את זה גם בפריאל וגם
בתלמי יוסף.

ש. אבני:
גם אז צריך מספר חדשים
לתכנון מפורט. לא יתכן שתהליך
של הכנת תכנית מיחאר על הבעיות האמיתיות שלה, כל זמן שנמשיך למלא
מהספר, זה בסדר וכאשר זה מגיע למשרד השיכון זה נעצר. אני אומר
שכל זה שקר. אם יש לוועדה עניין בכך אני מוכן לתת בכתב תאריכים
מדויקים לגבי התכניות האלה. אם ממשלת ישראל תחליט על 25 ישובים,
במידה ולא תהיה הגבלת תקציב, תהיה עדיפות לכך. הרשימה שיחיאל
מדבר עליה, כפי שאני יודע, רק חלק מסויים הוא ליצוא ואני לא רוצה
לומר מה החלק.

להערוזתיהם של חה"כ י. כהן
וע. הדר - כל זמן שהממשלה, קרי ועדת שרים לענייני התיישבות לא חאשר
את מספר הישובים, אנחנו לא יכולים לבצע את זה. היום להיות מותקפים
מדוע לא ערוכים לסיוע, נדמה לי שזה בטרם עת.

אני לא אמרתי שיש מיגבלות
תקציב, ואני מרשה לעצמי לא לענות להערות מסויימות. בתקציב הנוכחי
של השיכון אי-אפשר יותר לנגוס, אבל זאת בעיה בפני עצמה. אני חושב
שנתנו עד כה, גם בתקציב המקוצץ, עדיפות עליונה לנושא ההתיישבות
החדשה.

לה"כ אבטבי - התכנית התקציבית
ב-30% יותר גדולה בשנת 1977
להתיישבות החדשה, מבחינה לירית היא
משנת 1976.

י. אדמוני:
לגבי היקף ההתיישבות לשנה
הבאה וההשוואה שניסה
חה"כ דרובלס לעשות, אמרתי שמר אבני התייחס ל-7 ישובים שתוקצבו בתחילת
שנה שעברה. זו היתה תכנית שאושרה בתחילת השנה ובמהלך השנה היו
שני אישורים: אישור אחד ל-6 ישובים ושני ל-9 ישובים נוספים שמקימים
במבנים זמניים. גם אם השנה לא הגיעו למימוש 6 ישובי עולים, אנחנו
לא רחוקים השנה מתכנית תנופתית שמציעים. אנחנו אומרים שגם בשנה הבאה
לא צריך ללכת לשיכון קבוע וגם לתכניות הבאות אנחנו אומרים שאפשר
לא ללכת לשיכוני קבע אלא למוקדים.

י. אדמוני: לכן לומר שיש פער עצום ושעושים את זה ערב הבחירות, זה לא נכון. בשנה הקודמת הלכנו בקצב לא רחוק מזה והלוואי שבשנה זו נלך בקצב זה.

לגבי אישור פורמלי של תכנית לישובים חדשים - מה שאומר מר אבני, זה נכון, צריך אישור פורמלי. בעצם התכנית הזאת היתה צריכה לקבל את האור הירוק בוועדת שרים שהיתה צריכה לדון בזה מחר, אולם הדיון נדחה ל-18 לחודש. אני חושב שהתכנית הזאת תאושר.

ענין יחידות נוספות בגליל שגם זה מחייב אישור, אני מקווה שמחרתיים נקבל אישור ממנהל התכנון. מתוך 500 יחידות בגליל, 278 יחידות מתוכננות והתכנון מצוי בידי המשרד המתוזז של משרד השיכון בגליל. אפשר לגמור את התכניות האחרות ולממש את התכנית במהלך השנה.

בענין קידומים, אני חושב שכך צריך לעשות. אי-אפשר לומר רק הממשלה תעשה. המעמסה צריכה ליפול לא רק על ההתיישבות החדשה אלא גם על הותיקה. לכן הדברים לא כל כך נוראים. ח"כ דרובלס ואבטבי יודעים את הענין ואתם צריכים לתת יד מלאה שתהיה תנופה.

מר אבני צודק - בתוך היחידות החדשות בישובים שהוקמו אמרנו ש-500 מתוך 688 זה יחידות שכולן ליצוא. מבין הישובים החדשים, לא כולם נועדו ליצוא. חלקם-קמים בגליל, חלקם בגולן ואני לא צריך לומר מדוע הם לא מיועדים ליצוא.

במחלקה להתיישבות עשינו העברות פנימיות רציניות בתוך תקציב המחלקה כדי לאפשר את מימוש התכנית. לכן, לפי דעתי, גם התנועות וגם משרד החקלאות צריכים להתנדב. העברנו מאה מליון לירות מתקציב של הקו הירוק לתכניות שמעבר לקו הירוק.

לפי דעתי, בעקבות דיון של ועדת שרים שיתן אור ירוק על התכנית הכוללת, הפער בין משרד השיכון לבין מה שצריך לממש את זה הוא בערך 600 יחידות. את זה צריך למצוא בהעברות הפנימיות לא בתוך ההתיישבות. אני חושב שיש בס"ה 600 עד 1,000 יחידות של עודף שיכון בעיירות הפיתוח. זה לא כל כך נורא.

מר ליטן רמז לענין המים. הוא לא אמר אין הכסף. אצלנו זה מונח במגרה. אם תסכימו להעלות את מחיר המים אנחנו מוכנים לפתוח את המגרה. נדמה לי שאם תהיה החלטה שמחייבים את התכנית הזאת, אני חושב שאלה לא דברים שאי-אפשר לבצע אותם והם מהותיים באופיים.

היו"ר י. הורביץ: יש הצעה סיכום ואני מבקש ממזכיר הוועדה לקרוא אותה

בפנינו.

ד. לב: "ועדת הכלכלה רשמה לפני את התכנית לפיתוח תנופה לפעולות ההתיישבות במהלך שנת 1977. את התכנית הביא בפני הוועדה מר יחיאל אדמוני, מנהל מחלקת ההתיישבות של הסוכנות היהודית. בדיון השתתפו מר אבני, ראש המינהל לבניה כפרית במשרד השיכון; מר חיים צבן, מנהל מינהל התכנון במשרד החקלאות; מר זאב קריב ומר שמואל קנטור מ"מקורות" ומר ארז ליטן ממשרד האוצר.

ד. לב: במטגרת תכנית זאת מתוכננים 25 ישובים חדשים והרחבת ישובים שהוקמו בעשור האחרון. חלק הארי של תכנית זאת, במידה ותמומש, יתרום לגידול היצוא החקלאי בעשרות מליוני דולרים.

ועדת הכלכלה תוך ראית חשיבות עליונה של הגדלת היצוא, קוראת לכל המשרדים הקשורים בתכנית להבטיח את האמצעים הדרושים לביצוע אפילו ע"י שינויים פנימיים בחקציביהם בייחוד אמורים הדברים בהקצאת אמצעים לפיתוח מקורות המים ובניה שהם ככל הנראה צוואר הבקבוק בביצוע התכנית.

הוועדה מפנה את תשומת הלב גם להיבטים אחרים, בטחוניים ומדיניים של תכנית זו.

היו"ר י. הרביץ: אם איך התנגדות לסיכום קזה, אנחנו מקבלים אותו.

תודה רבה, ישיבה זו נעולה.

הישיבה ננעלה בשעה 16.10